

spočítej hvězdy

Lois Lowryová

spočítej hvězdy

Lois Lowryová

spočítej
hvězdy

argó

Přeložila Dominika Křestánová

© Argo, 2015

Copyright © 1989 by Lois Lowry

Introduction copyright © 2011 by Lois Lowry

Published by special arrangement

with Houghton Mifflin Harcourt Publishing Company

Translation © Dominika Křestánová, 2015

Jacket art © Nikkarin, 2015

ISBN 978-80-257-1361-7

*Pro kamarádku
Annelise Plattovou*

* 1 *

Proč utíkáte?

„Kdo bude dřív tamhle na rohu, Ellen?“ Desetiletá Annemarie si nadhodila koženou brašnu nabitou učebnicemi, aby jí na zádech lépe seděla. „Připravená?“ Podívala se na svou nejlepší kamarádku.

Ellen se ušklíbla. „Ne,“ odpověděla se smíchem. „Dobře víš, že tě neporazím. Nemám tak dlouhé nohy. Nemůžeme prostě jít, jako normální lidi?“ Podsaditá Ellen byla pravý opak vytáhlé Annemarie.

„Musíme trénovat na tu páteční atletickou soutěž. Tenhle týden mezi holkama určitě vyhraju. Minulý týden jsem byla druhá, ale od té doby každý den trénuju. No tak, Ellen,“ žadonila Annemarie s očima upřenýma na nejbližší křižovátku s Kodaňskou ulicí. „Prosím.“

Ellen zaváhala, pak přikývla a posunula si tašku s učením na ramenou. „No tak jo. Připravená.“

„Ted!“ křikla Annemarie a obě se o závod rozběhly po chodníku. Za Annemarie vlály rozpuštěné světle plavé vlasy a Ellen poskakovaly po ramenou tmavé copy.

„Počkejte na mě,“ kňourala daleko za nimi malá Kirsti, ale děvčata ji neposlouchala.

Annemarie kamarádku rychle předběhla, ačkoli se jí při běhu rozvázala tkanička, a dál se hnala kolem obchůdků a kavárniček.

Ulice se jmenovala Østerbrogade a obě ji dobře znaly, jako ostatně celou tuhle část severovýchodní Kodaně. Annemarie se se smíchem vyhnula postarší paní v černém, která nesla v ruce nákupní síťovku. Mladá žena s dítětem v kočárku jí sama uhnula z cesty. Na křižovatku už zbýval jen kousíček.

Celá udýchaná doběhla na roh a zvedla hlavu. Smích ji rázem přešel. U srdce ji bodlo leknutím.

„*Halt!*“ zavelel voják přísným hlasem.

Tohle německé slovo znala a vždycky ji děsilo. Slyšela ho už mockrát, jen ještě nikdy neplatilo jí.

Ellen za jejími zády zpomalila a zastavila se. Vzadu se vlekla malá Kirsti, tvář trucovitě staženou, že na ni starší děvčata nepočkala.

Annemarie strnule hleděla před sebe. Byli dva. To znamená dvě přilby, dva páry studených očí, které se na ni podmračeně upíraly, a čtyři vysoké nablýskané holínky pevně rozkročené na chodníku mezi ní a cestou k domovu.

A znamenalo to také dvě pušky, které vojáci svírali v ruku. Ty pušky ji zaujaly ze všeho nejdřív. Teprve pak zvedla oči a podívala se na vojáka, který jí nařídil, aby zastavila.

„Proč utíkáte?“ zeptal se hrubým hlasem. Mluvil špatnou, lánmanou dánštinou. Tři roky, pomyslela si Annemarie opovržlivě. Jsou v téhle zemi už tři roky, a přesto se nenaučili náš jazyk.

„Závodila jsem s kamarádkou,“ odpověděla zdvořile. „Ve škole máme každý pátek závody a já bych ráda vyhrála, tak jsem –“

Ztichla a nechala větu nedokončenou. Nemluv tolik, napomenula se v duchu. Prostě jim odpověz a basta.

Ohlédla se za sebe. Ellen stála bez hnutí na chodníku jen pár kroků za ní. A za Ellen se pomalu, rozmrzele blížila k nároží Kirsti. Ve dveřích nedalekého krámků se objevila jakási žena a mlčky je sledovala.

Jeden z vojáků, ten vyšší, popošel blíž. Annemarie si vzpomněla, že právě jemu s Ellen potají přezdívali „Žirafa“, podle výšky a dlouhého krku, který mu čouhá z tuhého límce. Hlídkoval se svým kolegou vždycky na tomhle rohu.

Pažbou pušky jí štouchl do brašny. Annemarie se zachvěla. „Co tam máš?“ zeptal se hlasitě. Jen koutkem oka zahlédla, jak se prodavačka nenápadně stáhla dovnitř krámu, aby nebyla na očích.

„Učebnice,“ odpověděla po pravdě.

„Učíš se dobře?“ zeptal se voják. Měla pocit, že se jí vysmívá.

„Ano.“

„Jak se jmenuješ?“

„Annemarie Johansenová.“

„A tvoje kamarádka – taky se dobře učí?“ Díval se přes ni na Ellen, která stála na místě jako přibitá.

Annemarie se ohlédla a všimla si, že jindy růžolící Ellen je bledá jako stěna a tmavé oči má vytřeštěné.

Podívala se na vojáka a přikývla. „Líp než já,“ řekla.

„Jak se jmenuje?“

„Ellen.“

„A kdopak je tohle?“ zeptal se. Vedle Annemarie se znenadání objevila Kirsti a mračila se na celý svět.

„Moje mladší sestra.“ Natáhla k ní dlaň, ale paličatá Kirsti se jí nechytla a radši si vzdorovitě zapřela ruce o boky.

Voják natáhl paži a pohladil holčičku po krátkých zacuchaných kudrnách. Nehýbej se, Kirsti, poroučela jí Annemarie v duchu a doufala, že pětiletá sestřička tak či onak pochopí, jak se má chovat.

Ale Kirsti mávla rukou a vojákovu dlaň odstrčila. „Nech mě,“ ohradila se nahlas.

Oba vojáci se rozesmáli. Rychlou němčinou si vyměnili pár vět, kterým Annemarie nerozuměla.

„Je hezká, jako moje dcerka,“ poznamenal ten vyšší o něco přátelštějším tónem.

Annemarie se pokusila zdvořile usmát.

„Jděte domů, všechny. Jděte se učit. A neutíkejte. Vypadáte jako rošťáci, když utíkáte.“

Vojáci se k nim obrátili zády. Annemarie rychle chytila Kirsti za ruku dřív, než se holčička zmohla na odpor, a táhla ji za roh. V tu chvíli se vedle ní objevila také Ellen. S Kirsti mezi sebou spěšně, beze slova kráčely k velkému činžáku, kde obě rodiny bydlely.

Byly už skoro u domu, když Ellen zašeptala: „Já se tak bála!“

„Já taky,“ odpověděla Annemarie potichu.

Když zahýbaly ke vchodu, dívaly se obě dívky přímo před sebe, aby náhodou neupoutaly pozornost dalších dvou vojáků, kteří stáli s puškami i na tomhle nároží. Kirsti se prosmykla dveřmi před nimi a celá natěšená vykládala, že ve školce namalovala obrázek a nese ho ukázat mamince. Pro ni byli vojáci běžnou součástí ulice, stáli na každém rohu, co pamatovala, a nezajímali ji o nic víc než pouliční lampy.

„Řekneš o tom mámě?“ zeptala se Ellen, když s Annemarie stoupaly po schodech. „Já ne. Jen bych jí přidělávala starosti.“

„Já taky ne. Máma by mi nejspíš vyhubovala, že běhám po ulici.“

Ve druhém patře, kde Ellen bydlela, se spolu rozloučily a Annemarie pokračovala dál. V duchu si připravovala veselý úsměv, se kterým matku pozdraví, a vyprávění o písemce z prapopisu, která se jí povedla.

Ale nestihla to. Kirsti byla doma první.

„Strčil Annemarie do brašny puškou a pak mě chytil za vlasy!“ vykládala Kirsti, zatímco si v obýváku sundávala svetr. „Ale já se nebála. Annemarie ano, a Ellen taky. Ale já ne!“

Paní Johansenová rychle vstala ze židle u okna, kde do téhle chvíle seděla. A byla tu i paní Rosenová, Ellenina matka. Seděla proti ní a dávaly si kávu, jako skoro každé odpoledne. Samozřejmě to nebyla skutečná káva, ale obě matky nadále říkaly „dáme si kafičko“. Od začátku nacistické okupace neměl v Kodani kávu nikdo, ani opravdový čaj. Obě ženy upíjely horkou vodu ochucenou bylinkami.

„Annemarie, co se stalo? Co mi to Kirsti povídá?“ zeptala se paní Johansenová polekaně.

„Kde je Ellen?“ Také paní Rosenová byla vyděšená.

„Ellen šla domů. Nevěděla, že jste tady,“ vysvětlovala Annemarie. „Nedělejte si starosti. Nic se nestalo. Jen ti dva vojáci, co stávají na rohu Østerbrogade, určitě jste je taky viděly. Jeden je vysoký a má dlouhatánský krk, vypadá jako přitroublá žirafa.“ Pověděla matce a paní Rosenové, co se seběhlo, a dávala si záležet, aby to vyznělo jako legrační a nijak závažná historka. Ale obě se dál tvářily ustaraně.

„Praštila jsem ho přes ruku a okřikla jsem ho,“ oznámila jim Kirsti důležitě.

„To není pravda, mami,“ ujišťovala matku Annemarie. „Zase přehání, jako vždycky.“

Paní Johansenová popošla k oknu a vyhlédla na ulici. V jejich čtvrti panoval klid a všechno vypadalo jako obvykle: lidé zahýbali do obchodů a vycházeli ven, děti si hrály, na rohu hlídkovali vojáci.

Tiše se obrátila k Ellenině matce. „Nejspíš jsou podráždění z těch posledních odbojových akcí. Četla jsi v *De frie Danske* o těch bombách v Hillerødu a Nørrebro?“

Annemarie se tvářila, že je zabraná do vybalování učebnic, ale pozorně přitom poslouchala a věděla, o čem její matka mluví. *De frie Danske* – *Svobodné Dánsko* – byly ilegální noviny, které jim občas nosil Peter Neilsen, pečlivě ukryté mezi normálními

knížkami a papíry, a které matka vždycky hned spálila, sotva si je s tatínkem přečetli. Annemarie ale slyšala, obvykle večer, jak si spolu o zprávách povídají: v novinách se psalo o protinacistických sabotážích, o nastražených bombách, které vybuchovaly v továrnách na výrobu válečného materiálu, a o ničení železničních tratí, aby se po nich nedaly hotové výrobky přepravovat.

Věděla také, co je odboj. Tatínek jí to vysvětlil, když to slovo někde zaslechla a zeptala se ho, co znamená. V odboji působili Dánové – nikdo nevěděl, kdo přesně, protože to se pochopitelně přísně tajilo –, kteří se snažili nacistům všemi možnými způsoby škodit. Ničili německé nákladáky a auta, vyhazovali do vzduchu jejich továrny. Byli ohromně stateční. Někdy je Němci chytili a zabili.

„Musím si jít promluvit s Ellen,“ řekla paní Rosenová cestou ke dveřím. „Zítرا jděte do školy jinou cestou, ano? Slib mi to, Annemarie. Ellen mi to taky musí slíbit.“

„Jak si přejete, paní Rosenová, ale není to jedno? Němečtí vojáci jsou na každém rohu.“

„Budou si pamatovat, jak vypadáte,“ vysvětlila jí paní Rosenová, než vyšla do chodby. „Je důležité vždycky splývat s davem. Nijak se neodlišovat. Člověk se má mít na pozoru a nedat jim důvod, aby si ho zapamatovali.“ Zmizela v chodbě a zavřela za sebou dveře.

„Mě si určitě bude pamatovat, mami,“ hlásila Kirsti spokojeně. „Říkal, že vypadám jako jeho dcerka. A že jsem hezká.“

„Když má takovou hezkou dcerušku, proč se k ní jako správný otec nevrátí?“ zabručela paní Johansenová a pohládila Kirsti po tváři. „Proč se nevrátí do vlastní země?“

„Máme něco k jídlu, mami?“ zeptala se Annemarie, aby matku přivedla na jiné myšlenky.

„Vezmi si chleba. A dej kousek taky sestřičce.“

„S máslem?“ zeptala se Kirsti s nadějí.

„Bez másla,“ odpověděla matka. „Dobře to víš.“

Annemarie zamířila do kuchyně pro chleba a Kirsti si povzdechla. „Já bych si dala piškotový košíček.“

Matka se rozesmála. „Na tak malou žabku máš paměť jako slon,“ řekla dcerce. „Máslo a cukr na piškot nemáme už hodně dlouho. Přinejmenším rok.“

„A kdy ty košíčky zase budou?“

„Až skončí válka,“ odpověděla paní Johansenová. Vyhlédla z okna na roh, kde stáli vojáci; dvě netečné tváře pod kovovou přilbou. „Až vojáci odtáhnou.“